

POSTANOWIENIE

Dnia 23 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Pawłyszcz

w sprawie z wniosku obrońcy sędziego Sądu Najwyższego w stanie spoczynku X.
Y. – adw. P. Z. z dnia 6 sierpnia 2024 r.

o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię
Szczepaniec w sprawie o sygn. akt I ZSK 14/23

na posiedzeniu w dniu 23 sierpnia 2024 r. w Warszawie

w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

W sprawie dyscyplinarnej obrońca obwinionej sędzi wniosł o stwierdzenie, że sędzia Sądu Najwyższego Maria Szczepaniec, wyznaczona do rozpoznania sprawy I ZSK 14/23, nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jej powołaniu i postępowania po powołaniu oraz wyłączenie jej od rozpoznania tej sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Jednym z wymagań formalnych wniosku złożonego przez pozwanego jest „*przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie*” (art. 29 § 9 pkt 2 u.s.n.). Z kolei na podstawie art. 29 § 5 u.s.n. żądanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności należy uzasadnić okolicznościami danej sprawy mogącymi doprowadzić do naruszenia standardu

niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących obwinionego oraz charakteru sprawy.

Obrońca w ogóle nie odniósł się do okoliczności sprawy I ZSK 14/23 rozpoznawanej w składzie z udziałem sędziego Marii Szczepaniec i nie jest to przeoczenie. Według wnioskodawcy *„Maria Szczepaniec została wadliwie powołana do orzekania, a okoliczność ta per se powoduje, że nie jest ona uprawniona do orzekania, albowiem nie jest w stanie zapewnić standardów przewidzianych w Konstytucji RP, EKPCz oraz Karcie Prawa Podstawowych. Oprócz tego o braku bezstronności i niezachowaniu niezawisłości przez Marię Szczepaniec świadczy fakt, że orzeka ona po wydaniu przez Sąd Najwyższy uchwały z dnia 23 stycznia 2020 r. o sygn. BSA I-1410-1/20, która na marginesie dotyczy bezpośrednio deliktu dyscyplinarnego, o który obwiniona jest moja Mocodawczyni”*.

Zatem obrońca w ogóle neguje prawo sędzi Marii Szczepaniec do orzekania w jakichkolwiek sprawach, co pozostaje poza zakresem badania w sprawie z art. 29 § 5 u.s.n., a na podstawie art. 180 ust. 2 Konstytucji możliwe jest tylko w sprawach, w których ustawa przewiduje możliwość złożenia sędziego z urzędu lub zawieszenia w urzędowaniu.

W kolejnym zdaniu obrońca zawęził zakres spraw, od których powinna być wyłączana sędzia Maria Szczepaniec, do spraw, w których istotna może być uchwała SN z 23 stycznia 2020 r.

Z art. 29 § 5 u.s.n. wynika, że okoliczności dotyczące obwinionego i charakteru sprawy są przesłanką odrębną od okoliczności danej sprawy. Charakter sprawy jest okolicznością ogólną, wskazującą pewien rodzaj spraw. Ustawodawca w art. 29 § 5 u.s.n. wykluczył abstrakcyjne badanie spełnienia przez sędziego wymogów niezawisłości i bezstronności w zakresie jakiejś kategorii spraw (np. takich, w których istotna jest uchwała z 23 stycznia 2020 r.) i dopuścił stosowanie tej instytucji tylko, gdy w okolicznościach danej sprawy pozostałe fakty przytoczone na uzasadnienie wniosku wskazują na możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy.

Możliwość braku niezawisłości lub bezstronności sędziego przy rozstrzyganiu konkretnej sprawy jest podstawą wyłączenia sędziego SN na podstawie art. 48 i 49 k.p.c. Ustawodawca wprowadził dodatkowy wniosek o wyłączenie, uregulowany w art. 29 § 5-25 u.s.n., w celu umożliwienia stronie podniesienia okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego Sądu Najwyższego w ramach uzasadniania zagrożenia braku niezawisłości lub bezstronności przy rozstrzyganiu tej konkretnej sprawy. Art. 29 § 3 u.s.n. zabrania składowi Sądu Najwyższego, rozpoznającemu wniosek o wyłączenie z przyczyn wymienionych w art. 48 i 49 k.p.c., oceny zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Nie jest ostra granica między oceną okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego jako mogących wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w konkretnej sprawie, a oceną uprawnienia tego sędziego do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości w jakimś zakresie. Wniosek uregulowany w art. 29 § 5-25 u.s.n. przesądza o legalności uwzględnienia okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego przy rozstrzyganiu wniosku o wyłączenie sędziego w tym trybie. Poza tą jedną różnicą przesłanki wyłączenia sędziego na podstawie z art. 48 i 49 k.p.c. oraz z art. 29 § 5 u.s.n. w istocie są takie same – są to okoliczności stanowiące zagrożenie dla bezstronności sędziego, a przynajmniej mogące wywoływać wątpliwości w tym zakresie u stron. Wyłączenie sędziego od całej klasy spraw (w tym przypadku od spraw, w których istotna może być uchwała SN z 23 stycznia 2020 r.), ze względu na jego powołanie na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa po wejściu w życie nowelizacji ustawy o KRS z 8 grudnia 2017 r., wprost narusza art. 29 § 3 u.s.n.

Obrońca świadomie pominął element uzasadnienia konieczny do rozpoznania wniosku, w postaci wskazania na zagrożenie brakiem niezawisłości w tej konkretnej sprawie obwinionej a nie w całej nieprecyzyjnie określonej klasie spraw. Dlatego wniosek podlega odrzuceniu na podstawie art. 29 § 9 pkt 2 i § 10 u.s.n.

[M. T.]

[ms]

